

พจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีน เล่ม 2 (จีน-ไทย-อังกฤษ) (17)

ธวัช บุรณการวรสุม

หวั่ง เสี่ยวเทา

สุชาติตา อโณทยานนท์

T

太白 (tài bái): 足太阴经输穴、原穴。位于跖区, 第 1 跖趾关节近端赤白肉际凹陷中。主治: 胃脘痛、呕吐、腹胀、肠鸣、泄泻、便秘, 身重, 关节疼痛等病症。

ท่าย้าย: จุดชูและจุดหยวนของเส้น้าม อยู่ที่นี่นิ้วหัวแม่มือด้านใน ตรงแอ่งหลังต่อข้อ metatarsophalangeal ตรงรอยต่อส้นนิ้ว **ข้อบ่งใช้:** ปวดกระเพาะอาหาร อาเจียน แน่นท้อง ท้องร้อง ท้องเสีย ท้องผูก หน้าตัว และปวดตามข้อ

taibai (SP3): the *shu* and *yuan* point of the spleen meridian, located in the depression proximal to the 1st metatarsophalangeal joint on the dorso-ventral boundary. *Indications:* stomachache, vomiting, abdominal distention, borborygmus, diarrhea, constipation, heavy-body sensation, and arthralgia.

太冲 (tài chōng): 足厥阴经输穴、原穴。位于足背, 在第 1、2 跖骨之间, 跖骨底结合部前方凹陷中, 或可触及动脉搏动。主治: 疝气, 前阴痛, 少腹肿; 癃闭、遗尿; 月经不调, 难产; 黄疸、胁痛、腹胀、呕逆; 小儿惊风; 目赤肿痛, 咽干, 咽痛; 下肢痿痹, 足跗肿痛等病症。颅脑外科、剖

腹产手术针刺麻醉常用穴。

ท่ายาง: จุดชูและจุดหยวนของเส้นตับ อยู่หลังเท้า ตรงร่องอยู่หน้ารอยต่อของกระดูกฝ่าเท้าที่ 1 กับ 2 ซึ่งอาจคลำได้ชัดพอ **ข้อบ่งใช้:** ไล่เลื้อน ปวดอวัยวะเพศ บวมท้องน้อยด้านข้าง ปัสสาวะเป็นหยด ปัสสาวะไม่ออก กลั้นปัสสาวะไม่ได้ ปัสสาวะรดที่นอน รอบเดือนผิดปกติ คลอดยาก ดีซ่าน ปวดลิ้นข้าง แน่นท้อง อาเจียน ชักในเด็ก ตาอักเสบ คอแห้ง เจ็บคอ ขาอักเสบ ขาอ่อนแรง และปวดบวมหลังเท้า ยังเป็นจุดฝังเข็มช่วยเสริมการรับความรู้สึกที่ใช้บ่อยในการผ่าตัดดมและฝ่าเท้าต้องคลอด

taichong (LR 3): the *shu* and *yuan* point of the liver meridian, located on the dorsal foot, in the depression anterior to the junction of the base of the 1st and 2nd metatarsal bone, where the pulse may be palpated. *Indications:* hernia, genital pain, swelling of the iliac region, urinary dribbling, anuria, urinary incontinence, enuresis, irregular menstruation, dystocia, jaundice, hypochondriac pain, abdominal distention, vomiting, infantile convulsion, inflammation of eyes, dry throat, sore throat, hypotrophy or flaccid paralysis of lower limb, and pain and swelling of dorsal foot. It is commonly used in acupuncture anesthesia for

craniotomy, and caesarean section.

太溪 (tài xī): 足少阴经输穴、原穴。在内踝尖与跟腱之间的凹陷中。主治: 遗精, 阳痿; 咽喉肿痛, 齿痛; 咳嗽, 气喘, 咯血, 胸痛; 消渴, 便秘; 月经不调; 腰背痛, 下肢厥冷等病症。

ท่ายซี: จุดจุดและจุดหยวนของเส้นไต ตรงแอ่งอยู่กึ่งกลางระหว่างยอดตาตุ่มในกับเอ็นร้อยหวาย ข้อบ่งใช้: ฝันเปียก เลือดสมรรถภาพทางเพศ เจ็บคอ ปวดฟัน ไอบ่อย ไอเป็นเลือด ปวดทรวงอก เบาหวาน ท้องผูก รอบเดือนผิดปกติ ปวดหลังส่วนล่าง และขาเย็นจัด

taixi (KI 3): the *shu* and *yuan* point of the kidney meridian, located in the depression between the tip of the medial malleolus and the Achilles tendon. *Indications:* wet dream, impotence, sore throat, toothache, cough, dyspnea, hemoptysis, thoracic pain, diabetes mellitus, constipation, irregular menstruation, low back pain, and extreme cold of leg.

太阳病 (tài yáng bìng): 风寒邪气侵犯人体肌表, 正邪抗争表现出来的证候。为外感病的初期, 是六经病症的第一阶段。

ท่ายหยางปี้: โรคท่ายหยาง ภาวะโรคที่เกิดจากลม-เย็น กระทบร่างกายภายนอก เกิดอาการแสดงของการต่อสู้กันระหว่างภูมิต้านทานกับปัจจัยก่อโรค เป็นระยะแรกของภาวะโรคภายนอกและเป็นระยะ ที่หนึ่งของโรคเส้นลมปราณทั้งหก

taiyang disease: a disease-condition caused by exogenous wind-cold attacking the exterior of the body, manifested as confrontation between healthy and evil *qi*. It is at the beginning of the exterior disease-condition, also the first stage of the six meridians disease-condition.

太阳腑证 (tài yáng fǔ zhèng): 太阳经证不解, 由表内传膀胱之腑所表现的证候。根据病机不同, 又分太阳蓄水证和太阳蓄血证。

ท่ายหยางฝู่เจี๊: ภาวะโรคอวัยวะกลวงท่ายหยาง ภาวะโรคเส้นท่ายหยางไม่ทันหาย เกิดปัจจัยก่อโรคลุกลามเข้าสู่กระเพาะปัสสาวะ แบ่งตามกลไกการเกิดโรคเป็นภาวะโรคน้ำคั่งท่ายหยางและภาวะโรคเลือดคั่งท่ายหยาง

taiyang-fu disease-condition: The evil *qi* invades urinary bladder in an unrecovered *taiyang* meridian disease-condition. according to different pathogenesis, it is divided into *taiyang* water retention, and *taiyang* blood stagnation disease-conditions.

太阳经证 (tài yáng jīng zhèng): 风寒邪气侵犯肌表, 营卫失和。表现为恶寒、头痛、脉浮等为主的证候。

ท่ายหยางจิงเจี๊: ภาวะโรคเส้นท่ายหยาง ลม-เย็น กระทบร่างกายภายนอก เป็นเหตุให้ลมปราณปกป้องและลมปราณสารอาหารเสียสมดุล มีอาการกัฬหนาว ปวดศีรษะ และชีพจรลอย

taiyang meridian disease-condition: The pathogenic wind-cold attacks the body surface, resulting in disharmony of nutrient and defensive *qi*. Clinical manifestations are aversion to cold, headache, and a floating pulse.

太阳伤寒证 (tài yáng shāng hán zhèng): 外感风寒, 寒邪为主, 外邪侵袭太阳经脉, 卫阳被遏, 腠理闭塞。表现为发热、恶寒、无汗、头身疼痛、脉紧等为主的证候。

ท่ายหยางซางห่านเจี๊: ภาวะโรคท่ายหยางกระทบความเย็น ลม-เย็นกระทบร่างกายภายนอก โดยมีปัจจัยก่อโรค ความเย็นเป็นหลัก ปัจจัยก่อโรคภายนอกถูกรกบนเส้นท่ายหยาง เป็นเหตุให้ลมปราณปกป้องชนิดหยางถูกปิดกั้น รุขุมชนปิดแน่น มีอาการไข้ กัฬหนาว เหงื่อไม่ออก ปวดตามตัว ปวดศีรษะ และชีพจรแน่น

taiyang cold invasion disease-condition: The exogenous wind-cold, mainly by cold, attack the *taiyang* meridian, leading to obstruction of defensive yang and closure of sweat pores. Clinical

manifestations are fever, aversion to cold, no sweating, headache, myalgia, and a tight pulse.

太阳蓄水证 (tài yáng xù shuǐ zhèng): 太阳经证不解, 邪与水结, 膀胱气化不利, 水液停蓄。表现为发热恶寒、小便不利等为主的证候。

หายหยางซุ่ยสุยเจิ้ง: ภาวะโรคน้ำคั่งหายหยาง ภาวะโรคเส้นหายหยางยังไม่ทันหาย เกิดปัจจัยก่อโรคกับน้ำรวมตัวกัน เป็นเหตุให้การแปรสภาพลมปราณของกระเพาะปัสสาวะติดขัด ทำให้น้ำหยุดนิ่งและคั่งค้าง มีอาการไข้ กลัวนาว และปัสสาวะขัด

taiyang water retention disease-condition: The evil *qi* combines with the water in an unrecovered *taiyang* meridian disease-condition, leading to dysfunction of *qi* transformation of the urinary bladder which resulting in water stagnation, and accumulation. Clinical manifestations are fever, aversion to cold, and dysuria.

太阳蓄血证 (tài yáng xù xuè zhèng): 太阳经证不解, 邪气传里化热, 与血相结于少腹。表现为少腹急结或硬满、大便色黑等为主的证候。

หายหยางซุ่ยเซวี่เจิ้ง: ภาวะโรคเลือดคั่งหายหยาง ภาวะโรคเส้นหายหยางยังไม่ทันหาย ปัจจัยก่อโรครุกรานเข้าสู่ภายในแล้วแปรสภาพเป็นความร้อนและรวมตัวกับเลือดคั่งค้างบริเวณท้องน้อย 2 ข้าง มีอาการปวดบิดหรือแข็งเกร็งท้องน้อย 2 ข้าง และถ่ายดำ

taiyang blood stagnation disease-condition: Deep invasion of the evil *qi* transforms to heat and combines with stagnant blood in the iliac regions during an unrecovered *taiyang* meridian disease-condition. Clinical manifestations are colicky pain or rigidity of the iliac regions, and melena.

太阳中风证 (tài yáng zhòng fēng zhèng): 外感风寒, 风邪为主, 外邪侵袭太阳经脉, 卫强营弱。表现为发热、恶风、汗出、脉浮缓等为主的证候。

หายหยางจิงเฟิงเจิ้ง: ภาวะโรคหายหยางกระทบลม เย็นกระทบร่างกายนอก โดยมีปัจจัยก่อโรคชนิดลมเป็นหลัก ปัจจัยก่อโรคภายนอกเข้ารุกรานเส้นหายหยาง เป็นเหตุให้ลมปราณปกป้องแกร่ง ลมปราณสารอาหารอ่อนแอ มีอาการไข้ กลัวม เหงื่อออก และชีพจรลอยหาย่อน

taiyang wind invasion disease-condition: The exogenous wind-cold, mainly by wind, invades the *taiyang* meridian, leading to defensive *qi* excess and nutrient *qi* weakening. Clinical manifestations are fever, aversion to wind, sweating, and a floating-relaxing pulse.

太乙 (tài yì): 位于上腹部, 脐中上 2 寸, 前正中线旁开 2 寸。主治: 癫疾、吐舌, 以及腹痛、腹胀, 呕吐等病症。

หายอี้: จุดฝังเข็มบริเวณท้อง อยู่เหนือสะดือ 2 ชู้น และห่างจากแนวกึ่งกลางลำตัวตามแนวระนาบ 2 ชู้น **ข้อบ่งใช้:** ลมชัก แลบลิ้นโดยควบคุมไม่ได้ ปวดท้อง แน่นท้อง และอาเจียน

taiyi (ST 23): an acupoint located on the upper abdomen, 2 *cun* above the umbilicus and 2 *cun* lateral to the anterior midline. *Indications:* epilepsy, wagging tongue, abdominal pain, abdominal pain, abdominal distention, and vomiting.

太阴病 (tài yīn bìng): 脾阳虚弱, 寒湿内生。表现为腹满而痛、不欲食、腹泻等为主的虚寒证候。

หายอินปิง: โรคหายอิน หยางม้ามพร่องเกิดความเย็นขึ้นก่อตัวขึ้นภายใน มีอาการปวดแน่นท้อง เบื่ออาหาร และท้องเสีย จัดเป็นภาวะโรคเย็นพร่อง

taiyin disease: cold-damp caused by spleen yang deficiency, manifested as abdominal fullness with pain, anorexia and diarrhea. It is interior-cold deficiency disease-condition in nature.

太渊(tài yuān): 手太阴经输穴、原穴, 八会穴中脉之会。位于腕前区, 在桡骨茎突与舟状骨之间, 拇长展肌腱尺侧凹陷中。主治: 咳嗽、咯血、气喘、咽喉肿痛, 以及腕臂无力或疼痛等病症。

ท่ายะวียน: จุดขุดและจุดหยวนของเส้นปอด จุดอิทธิพลของหลอดเลือด อยู่ตรงรอยพับข้อมือนั่นในฝั่ง radial ระหว่าง styloid process ของกระดูก radius กับกระดูก navicula ตรงรอยนูนด้าน ulnar ต่อเอ็น abductor pollicis longus *ข้อบ่งใช้:* ไอ ไอเป็นเลือด หอบ เจ็บคอ และข้อมือปวดหรือไม่มีแรง

taiyuan (LU 9): the *shu* and *yuan* point of the lung meridian, also an influential point of vessels, located on the medial side of the wrist, between the radial styloid process and navicular bone, in the depression on the ulnar side of the abductor pollicis longus tendon. *Indications:* cough, hemoptysis, dyspnea, sore throat and weakness or pain of wrist.

膻中(tán zhōng): 心包之募穴。位于胸部, 横平第 4 肋间隙, 前正中线上。主治胸痹, 噎膈, 呃逆, 产后缺乳等病症。

ถ่านจง: จุด募ของเยื่อหุ้มหัวใจ อยู่บริเวณทรวงอก ระดับช่องซี่โครงที่ 4 บนแนวกึ่งกลางลำตัว *ข้อบ่งใช้:* ปวดเค้นหัวใจ กลืนลำบาก สะอึก และน้ำนมน้อย

tanzhong (CV 17): the *mu* point of the pericardium, located on the anterior midline of the chest, at the 4th intercostal space level. *Indications:* angina pectoris, dysphagia, hiccup, and lactation insufficiency.

溏结不调(táng jié bù tiáo): 大便时干时稀的表现, 多为脾虚或肝脾不调所致。

ถางเจี่ยบูเถี่ยว: ท้องผูกสลับท้องเสีย อุจจาระบางครั้งแข็งบางครั้งเหลว มักเกิดจากม้ามพร่องหรือตับ-ม้ามไม่ประสาน

alternate loose and dry stool: alternate passing

loose and dry stool, mostly caused by spleen deficiency or liver-spleen incoordination.

陶道(táo dào): 位于脊柱区, 第 1 胸椎棘突下凹陷中, 后正中线上。主治: 疟疾寒热, 骨蒸, 脊强等病症。

ถาวด้าว: จุดฝังเข็มบนแนวเส้นกึ่งกลางสันหลัง ตรงร่องใต้ปุ่มกระดูกสันหลังอกที่ 1 *ข้อบ่งใช้:* ไข้จับสั่น ไข้หนาวสั่น ร้อนในกระดูก และแนวสันหลังแข็ง

taodao (GV 13): an acupoint located on the posterior midline, in the depression below the 1st thoracic spinous process. *Indications:* fever with chills, heat sensation in bone, and stiff vertebrae.

天池(tiān chí): 位于胸部, 第 4 肋间隙, 前正中线旁开 5 寸。主治: 胸闷, 胸痛, 气喘, 咳嗽, 痰多; 腋下肿, 瘰癧等病症。

เทียนฉือ: จุดฝังเข็มบริเวณหน้าอก ตรงช่องซี่โครงที่ 4 ห่างจากแนวกึ่งกลางลำตัวตามแนวระนาบ 5 ชู้น *ข้อบ่งใช้:* แน่นหน้าอก ปวดทรวงอก หอบ ไอ เสมหะมาก รักแร้บวม และวัณโรคต่อมน้ำเหลืองที่คอ

tianchi (PC 1): an acupoint located on the chest, in the 4th intercostal space, 5 *cun* lateral to the anterior midline. *Indications:* tightness of chest, thoracic pain, dyspnea, cough, profuse sputum, axillary swelling, and scrofula.

天冲(tiān chōng): 位于颞部, 耳根后缘直上, 入发际 2 寸。主治头痛, 癫痫, 牙龈肿痛等病症。

เทียนชง: จุดฝังเข็มบริเวณขมับ เหนือขอบหลังของฐานใบหู อยู่เลยเข้าไปในแนวชายผม 2 ชู้น *ข้อบ่งใช้:* ปวดศีรษะ โรคจิตซึมเศร้า และปวดบวมเหงือก

tianchong (GB 9): an acupoint located on the temporal region, 2 *cun* directly above the hairline from the posterior root of the auricle. *Indications:* headache, depressive psychosis, and gingivitis.

天窗(tiān chuāng): 位于颈前区, 横平喉结, 胸

锁乳突肌的后缘。主治：耳聋，耳鸣，咽喉肿痛，暴哑，瘰癧，颈项强痛等病症。

เทียนชวง: จุดฝังเข็มบริเวณด้านข้างคอ อยู่ขอบหลังของกล้ามเนื้อ sternocleidomastoid ระดับเสมอแนวลูกกระเดือก *ข้อบ่งใช้:* หูมีเสียงดัง หูตึง หูหนวก เจ็บคอ เสียงหายเฉียบพลัน วัณโรคต่อมน้ำเหลืองที่คอ และปวดตึงต้นคอ

tianchuang (SI 16): an acupoint located on the lateral neck, at the level of the Adam's apple and on the posterior border of the sternocleidomastoid muscle. *Indications:* tinnitus, hearing loss, sore throat, sudden aphonia, scrofula, neck pain, and stiff neck.

天鼎 (tiān dǐng): 位于颈部，横平环状软骨，胸锁乳突肌后缘。主治：失音，饮食不下，咽喉肿痛等局部病症；全喉截除手术针刺麻醉常用穴。

เทียนตั้ง: จุดฝังเข็มบริเวณคอ ตรงขอบหลังของกล้ามเนื้อ sternocleidomastoid ระดับเดียวกับกระดูกอ่อน cricoid *ข้อบ่งใช้:* เสียงแหบ เสียงหาย กลืนไม่ลง และเจ็บคอ ยังเป็นจุดฝังเข็มช่วยเสริมการระงับความรู้สึกที่ใช้บ่อยในการผ่าตัดกล่องเสียง

tianding (LI 17): an acupoint located on the lateral neck, at the same level as the cricoid cartilage on the posterior border of the sternocleidomastoid muscle. *Indications:* sudden loss of voice, dysphagia, and sore throat. It is commonly used in acupuncture anesthesia for laryngeal surgery.

天府 (tiān fǔ): 位于臂前区，腋前纹头下 3 寸，肱二头肌桡侧缘处。主治：咳嗽、气喘、心烦胸闷、乳腺炎、瘰气、臂痛等病症。

เทียนฝู: จุดฝังเข็มบริเวณต้นแขนด้านใน อยู่ตรงขอบด้าน radial ของกล้ามเนื้อ biceps ได้รอบพับรักแร้ด้านหน้า 3 ชู้น *ข้อบ่งใช้:* ไอ หอบ หงุดหงิด แขนหน้าอก เต้านมอักเสบ คอพอก และปวดต้นแขน

tianfu (LU 3): an acupoint located on the anterior

aspect of the upper arm, 3 *cun* below the anterior axillary fold. *Indications:* cough, dyspnea, irritability, tightness of chest, mastitis, goiter, and upper limb pain.

天井 (tiān jǐng): 手少阳经合穴。位于肘后区，肘尖 (EX-UE 1) 上 1 寸凹陷中。主治：痫病，胸痹，瘰癧，瘰气，肩臂痛等病症。

เทียนจิ่ง: จุดเหวของเส้นซานเจียว อยู่หลังข้อศอก ตรงแอ่งเหนือโอ้วเจียน (EX-UE 1) 1 ชู้น *ข้อบ่งใช้:* ลมชัก ปวดแขนหน้าอก วัณโรคต่อมน้ำเหลืองที่คอ คอพอก และปวดไหล่

tianjing (TE 10): the he point of the tripple energizer meridian, located on the dorsal side of the elbow, in the depression 1 *cun* above zhoujian (EX-UE1). *Indications:* epilepsy, angina pectoris, scrofula, goiter, and shoulder pain.

天髎 (tiān liáo): 位于肩胛骨上角骨际凹陷中。主治：肩臂痛，颈项强痛等病症。

เทียนเหลียว: จุดฝังเข็มตรงรอยปุ่มตำหน่งมุมบนสุดของกระดูกสะบัก *ข้อบ่งใช้:* ปวดไหล่ และปวดตึงต้นคอ

tianliao (TE 15): an acupoint located on the superior angle of the scapula. *Indications:* shoulder pain, neck pain, and stiff neck.

天泉 (tiān quán): 位于臂前区，腋前纹头下 2 寸，在肱二头肌的长、短头之间。主治：胸痛，心悸等病症。

เทียนควียน: จุดฝังเข็มบริเวณแขนด้านใน อยู่ระหว่างกล้ามเนื้อ biceps brachii 2 หัว ได้ปลายรอยพับรักแร้ด้านหน้า 2 ชู้น *ข้อบ่งใช้:* ปวดทรวงอก และใจสั่น

tianquan (PC 2): an acupoint located on the medial side of the arm, between the long and short head of the biceps brachii muscles, 2 *cun* below the anterior axillary fold. *Indications:* thoracic pain, and palpitation.

天容 (tiān róng): 位于颈部, 下颌角后方, 胸锁乳突肌的前缘凹陷中。主治: 胸痛, 气喘, 耳聋, 咽喉肿痛, 瘰疬等病症。

เทียนหรง: จุดฝังเข็มบริเวณด้านข้างคอ อยู่หลังต่อมูมขากรไรไกรล่าง ตรงร่องอยู่ขอบหน้าของกล้ามเนื้อ sternocleidomastoid *ข้อบ่งใช้:* ปวดทรวงอก หอบหืด หูหนวก เจ็บคอ และคอพอก

tianrong (SI 17): an acupoint located on the lateral neck, posterior to the mandibular angle, in the depression at the anterior border of the sternocleidomastoid muscle. *Indications:* thoracic pain, dyspnea, hearing loss, sore throat, and goiter.

天寿过度 (tiān shòu guò dù): 自然寿命超过常度。

เทียนโชวกั้วตุ้: อายุขัยยืนยาว อายุขัยยืนยาวกว่าธรรมชาติของคนทั่วไป

longevity: The life span is longer than the normal life expectancy.

天枢 (tiān shū): 大肠之募穴。位于腹部, 横平脐中, 前正中线旁开 2 寸。治疗胃肠疾病的常用穴, 主治: 腹痛, 腹胀, 肠鸣, 泄泻, 便秘, 以及月经不调、痛经等病症。

เทียนชู: จุดฝังเข็มเส้นลำไส้ใหญ่ อยู่บริเวณท้องระดับเดียวกับสะดือ และห่างออกไปตามแนวระนาบ 2 ชู้น *ข้อบ่งใช้:* ปวดท้อง แน่นท้อง ท้องร้อง ท้องเสีย ท้องผูก รอบเดือนผิดปกติ และปวดประจำเดือน

tianshu (ST 25): the *mu* point of the large intestine meridian, located on the abdomen, at the same level with the umbilicus and 2 *cun* lateral to the anterior midline. *Indications:* abdominal pain, abdominal distention, borborygmus, diarrhea, constipation, irregular menstruation, and dysmenorrhea.

天突 (tiān tū): 位于颈前区, 胸骨上窝中央。主治: 咳嗽, 哮喘, 胸痛, 咳唾脓血, 咽喉肿痛, 失音,

瘰疬, 噎膈等病症。

เทียนทุ: จุดฝังเข็มบริเวณคอ ตรงจุดกึ่งกลางของ suprasternal fossa *ข้อบ่งใช้:* ไอ หอบหืด ปวดทรวงอก ไอเป็นเลือดปนหนอง เจ็บคอ เสียงหาย คอพอก และกลืนลำบาก

tiantu (CV 22): an acupoint located in the center of the suprasternal fossa. *Indications:* cough, asthma, dyspnea, thoracic pain, cough with purulent bloody sputum, sore throat, aphonia, goiter, and dysphagia.

天王补心丹 (tiān wáng bǔ xīn dān): 组成: 酸枣仁、柏子仁、当归、天冬、麦冬、生地黄、人参、丹参、玄参、茯苓、五味子、远志、桔梗、朱砂。功用: 滋阴养血, 补心安神。主治: 阴血不足, 心神不安证。

เทียนหวางบูชินดาน: ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยา ซวนจ้าวเหริน ป้ายจื่อเหริน ตางกวย เทียนตง ม่ายตง เซิงตี้หวาง เหรินเซิน ตานเซิน เสวียนเซิน ผูลิง อู่เว่ยจื่อ หย่วนจื่อ เจย์เก็ง และจูซา *สรรพคุณ:* ทหล่อเลี้ยงยินบำรุงเลือด บำรุงหัวใจ สงบเส้น *ข้อบ่งใช้:* เส้นหัวใจไม่สงบ เหตุเลือดเย็นไม่เพียงพอ

tianwangbuxin pill: a formula composed of *suanzaoren, baiziren, danggui, tiandong, maidong, shengdihuang, renshen, danshen, xuanshen, fuling, wuweizi, yuanchi, jiege, and zhusha*. *Actions:* nourishing yin, blood, and heart to calm mind. *Indications:* mental irritability due to yin-blood insufficiency.

天溪 (tiān xī): 位于胸部, 第4肋间隙, 前正中线旁开 6 寸。主治胸痛, 咳嗽, 气喘, 乳痛等病症。

เทียนซี: จุดฝังเข็มบริเวณหน้าอก ตรงช่องซี่โครงที่ 4 ห่างจากแนวกึ่งกลางลำตัวตามแนวระนาบ 6 ชู้น *ข้อบ่งใช้:* ปวดทรวงอก ไอ หอบ และเต้านมอักเสบ

tianxi (SP 18): an acupoint located on the chest, in the 4th intercostal space, 6 *cun* lateral to the

anterior midline. *Indications*: thoracic pain, cough, dyspnea, and acute mastitis.

天牖 (tiān yǒu): 位于颈部, 横平下颌角, 胸锁乳突肌的后缘凹陷中。主治: 头痛, 眩晕, 颈项强痛, 目昏, 耳聋, 咽喉肿痛, 瘰癧等病症。

เทียนหยู่: จุดฝังเข็มบริเวณคอ ระดับเดียวกับมุมขากรรไกรล่าง อยู่ชิดขอบหลังของกล้ามเนื้อ sterno-cleidomastoid *ข้อบ่งใช้:* ปวดศีรษะ เวียนศีรษะ ปวดตึงต้นคอ ตาพร่า หูตึง หูหนวก เจ็บคอ และวัณโรคต่อมน้ำเหลืองที่คอ

tianyou (TE 16): an acupoint located on the neck, at the level of the angle of the mandible, on the posterior border of the sternocleidomastoid muscle. *Indications*: headache, dizziness, neck pain, stiff neck, blurred vision, hearing loss, sore throat, and scrofula.

天柱 (tiān zhù): 位于颈后区, 横平第 2 颈椎棘突上际, 斜方肌外缘凹陷中。主治: 头痛, 目痛, 颈项强痛, 肩背痛, 眩晕, 癲、狂、癩等病症。

เทียนจู่: จุดฝังเข็มบริเวณท้ายทอย บนแอ่งอยู่ขอบนอกของกล้ามเนื้อ trapezius ระดับเสมอกับกระดูกคอที่ 2 *ข้อบ่งใช้:* ปวดศีรษะ ปวดตา ปวดตึงต้นคอ ปวดสะบัก เวียนศีรษะ โรคจิตซึมเศร้า คลุ้มคลั่ง และลมชัก

tianzhu (BL 10): an acupoint located on the posterior neck, at the level of the upper border of the 2nd cervical spinous process, in the depression at the lateral border of the trapezius muscle. *Indications*: headache, sore eye, neck pain, stiff neck, scapular pain, dizziness, depressive psychosis, mania, and epilepsy.

天宗 (tiān zōng): 位于肩胛区, 肩胛冈中点与肩胛骨下角连线上 1/3 与下 2/3 交点凹陷中。主治: 肩臂疼痛, 肘臂不举等病症。

เทียนจง: จุดฝังเข็มบริเวณแอ่งสะบักล่าง ตรงจุดแบ่ง

ระหว่าง 1/3 บนกับ 2/3 ล่างของเส้นที่เชื่อมระหว่างจุดกึ่งกลางของ spine กับมุมล่างของกระดูกสะบัก *ข้อบ่งใช้:* ปวดไหล่ และยกแขนไม่ขึ้น

tianzong (SI 11): an acupoint located in the infrascapular fossa, at the point between upper 1/3 and lower 2/3 of the line connecting the midpoint of scapular spine and the inferior angle of the scapula. *Indications*: shoulder pain, and inability to raise arm.

调畅气机 (tiáo chàng qì jī): 调节气升降出入的运动。

เถี่ยวซางชีจี: ปรับลมปราณให้คล่อง การปรับสมดุลการไหลเวียนขึ้น-ลง เข้า-ออกของลมปราณ

regulating qi flow: regulation of ascend-descending, and enter-exiting of *qi* flow.

调和营卫 (tiáo hé yíng wèi): 调节营气与卫气, 达到协调的治则。

เถี่ยวเหอหิงเว่ย: ปรับสมดุลหิงเว่ย การปรับสมดุลลมปราณสารอาหารและลมปราณปกป้องให้ประสานกัน

harmonizing nutrient-defensive qi: regulation of nutrient and defensive *qi* to get harmonization.

条口 (tiáo kǒu): 位于小腿外侧, 犊鼻 (ST 35) 下 8 寸, 犊鼻 (ST 35) 与解溪 (ST 41) 的连线上。主治: 下肢痿痹。

เถี่ยวไ้ว: จุดฝังเข็มบริเวณขาด้านนอก บนเส้นที่เชื่อมระหว่างตู่ปี้ (ST 35) กับเจียซี (ST 41) อยู่ใต้ตู่ปี้ (ST 35) 8 寸 *ข้อบ่งใช้:* ขาลีบหรืออ่อนแรง

tiaokou (ST 38): an acupoint located on the lateral aspect of the leg, on the line connecting *dubi* (ST 35) and *jiexi* (ST 41), 8 *cun* below *dubi* (ST 35), *Indication*: hypotrophy or flaccid paralysis of lower limb.

听宫 (tīng gōng): 位于面部, 在耳屏正中与下颌

骨髁突之间的凹陷中。主治：耳鸣，耳聋，聾耳；癲、狂、癩等病症。

ทิงกง: จุดฝังเข็มบนใบหน้า อยู่ตรงร่องระหว่างกึ่งกลางกะบังหูกับ condyloid process ของกระดูกขากรรไกรล่าง *ข้อบ่งใช้:* หูมีเสียงดัง หูตึง หูหนวก หูน้ำหนวก โรคจิตซึมเศร้า คลุ้มคลั่ง และลมชัก

tinggong (SI 19): an acupoint located on the face, in the depression between the midpoint of the tragus and mandibular condyloid process. *Indications:* tinnitus, hearing loss, suppurative otitis media, depressive psychosis, mania, and epilepsy.

听会 (tīng huì): ใน耳屏间切迹与下颌骨髁突之间的凹陷中。主治：耳鸣、耳聋；齿痛；下颌关节脱位；口眼喎斜等病症。

ทิงฮุย: จุดฝังเข็มบนใบหน้า อยู่ตรงร่องระหว่าง intertragic notch กับ condyloid process ของกระดูกขากรรไกรล่าง *ข้อบ่งใช้:* หูมีเสียงดัง หูตึง หูหนวก ปวดฟัน ขากรรไกรหลุด และอัมพาตใบหน้า

tinghui (GB 2): an acupoint located in the depression between the intertragic notch and condyloid process of the mandible. *Indications:* tinnitus, hearing loss, toothache, dislocation of temporomandibular joint, and facial paralysis.

通里 (tōng lǐ): 手少阴经络穴。位于前臂前区，腕掌侧远端横纹上 1 寸，尺侧腕屈肌腱的桡侧缘。主治：心悸，心痛，虚烦，面赤无汗；咽喉肿痛，暴哑；肘臂痛等病症。

ทงหลี: จุดลี้ของเส้นหัวใจ อยู่ปลายแขนด้านใน ชิดขอบด้าน radial ของเอ็น flexor carpi ulnaris เหนือเส้นข้อมือ 1 ชุน *ข้อบ่งใช้:* ใจสั่น จุกลิ้นปี่ หงุดหงิดเหตุร้อนพร่อง หน้าแดงเหงื่อไม่ออก เจ็บคอ เสียงหาย เฝิบพลัน และปวดข้อศอก

tongli (HT 5): the luo point of the heart meridian, located on the medial side of the forearm, 1 *cun* above the distal transverse palmar wrist crease, on

the radial border of the flexor carpi ulnaris tendon. *Indications:* palpitation, epigastric pain, deficiency-heat irritability, non-sweating flushing face, sore throat, sudden aphonia, and elbow pain.

通天 (tōng tiān): 位于头部，前发际正中直上 4 寸，旁开 1.5 寸。主治：头痛，眩晕，鼻塞，鼻渊，鼻衄等病症。

ทงเทียน: จุดฝังเข็มบนศีรษะ อยู่เหนือจุดกึ่งกลางแนวชายผมขอบหน้าผาก 4 ชุน และห่างออกไปตามแนวระนาบ 1.5 ชุน *ข้อบ่งใช้:* ปวดศีรษะ เวียนศีรษะ คัดจมูก ไส้ตันอักเสบ และเลือดกำเดาไหล

tongtian (BL 7): an acupoint located on the head, 4 *cun* above the anterior hairline and 1.5 *cun* lateral to the midline. *Indications:* headache, dizziness, nasal stuffiness, sinusitis, and epistaxis.

瞳子膠 (tóng zǐ liáo): 目外眦外侧 0.5 寸凹陷中。主治：头痛，目赤肿痛，白内障，视力下降，目翳等病症。

ตงจื่อเหลี่ยว: จุดฝังเข็มตรงรอยนูนห่างจากหางตา 0.5 ชุน *ข้อบ่งใช้:* ปวดศีรษะ ตาอักเสบ ต้อกระจก สายตาเลื่อม และต้อเนื้อ

tongziliao (GB 1): an acupoint located in the depression 0.5 *cun* lateral to the lateral canthus. *Indications:* headache, inflammation of eye, cataract, impaired vision, and pterygium.

头汗 (tóu hàn): 头\面\头颈部多汗的表现，多为热盛迫津，或进食辛辣等刺激性食物所致。

โถยฮ่าน: เหงื่อออกศีรษะ เหงื่อออกมากบริเวณศีรษะ ใบหน้า หรือคอ มักเกิดจากความร้อนสูงผลักรสเลว ร่างกายออกมาหรือกินอาหารรสเผ็ดร้อน

head sweating: excessive sweating of the head, face or neck, mostly caused by excessive heat compelling jin or taking hot, and spicy food.